

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2004/60

BETREFT: Verkoop van rugzakjes met logo's van sommige bedrijven

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 23 april 2004

1.2 Vraag

Hilde Brepoels, Vlaams Liga tegen Kanker, Koningstraat 217 1210 Brussel

1.3 CZB

De vraag werd via mail ontvangen op 23 april 2004 en er werd bevestigd met brief van 26 april 2004 dat de zaak voorkomt op de zitting van 6 mei 2004.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Kom op tegen kanker : Appels Campagne

Elk jaar in oktober en november organiseert Kom op tegen Kanker een campagne specifiek gericht naar het kleuter- en lager onderwijs in Vlaanderen: "Kom op Appels".

Meer dan 65.000 Kom op Appels-dozen vinden dan via het basisonderwijs hun weg naar de leerlingen en hun ouders.

Kom op Appels heeft twee pijlers :

-een solidariteitscampagne waarbij door de appelverkoop geld ingezameld wordt om het vakantiekamp voor kinderen met kanker mogelijk te maken, in de laatste week van juni.

-een gezondheidspromotiecampagne voor de hele school, met als doel : zoveel mogelijk kinderen én hun omgeving ervan overtuigen dat een gezonde levenshouding ook voor kinderen zeer belangrijk is. Appels staan hier symbool voor.

Vraag voor de Commissie Zorgvuldig Bestuur

Rugzakjes met logovermelding van sponsors

In het verleden werden onze appels in kartonnen dozen geleverd. Dit jaar zouden de Liga graag elk appelpakket in een rugzakje verpakken: een leuk gadget voor de leerlingen, waarmee ze bovendien ook nog nà de actie het eten van appels onder de aandacht brengen.

De rugzakjes kan de Liga echter niet zelf financieren: ze willen hiervoor een beroep doen op sponsors. Uiteraard wensen de sponsors in ruil voor hun financiële inbreng visibiliteit tijdens de actie. Vandaar dat de Liga op het rugzakje, naast het Kom op Appels logo, dat centraal en in het groot gedrukt zou staan, ook de logo's van de sponsors zouden vermelden, maar dan veel kleiner en discreter. Mogelijke sponsors zijn Dreamland, Danone, Minute Maid, e.a.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 mei 2004, 13.30 uur en volledig hernomen op 7 juni, 13u30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs..

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

de heer Ernest Duys, voorzitter;
Walter Cools, Etienne Becuwe, Jean Dujardin, Nele Willems.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Op 6 mei 2004 :

Hilde Brepoels, Erwin Declercq : Vlaamse Liga tegen Kanker

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 51. §4. Een schoolbestuur dat reclame toelaat, waakt erover dat :

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van reclame;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclame, behoudens indien de reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclame kennelijk niet onverenigbaar is met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclame de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengt.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

De Commissie stelt vast dat de gezondheidseducatie sedert 1997 opgenomen is in de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen in het basisonderwijs. Dit betekent dat in 2003 de scholen basisonderwijs daartoe reeds een reeks aangepaste initiatieven hebben moeten nemen. De ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs voorzien geen doelstellingen inzake media en of reclame.

De Commissie merkt op dat het hier onder meer gaat om kleuteronderwijs en dat experten het er op dit ogenblik eens over zijn dat kinderen van 5 à 6 jaar op dit ogenblik over het algemeen nog niet voldoende gevormd zijn om een verantwoorde kritische houding aan te nemen ten aanzien van reclame of het onderscheid te maken met film, informatie, amusement zodat enige bescherming op zijn plaats is.

De Commissie wijst erop dat verplichte lestijd dient gebruikt te worden voor onderwijs- en opvoedingsactiviteiten. Daarbij zijn schoolbestuur en zeker de directie van cruciaal belang om het onderwijspersoneel te beschermen voor bijkomende lasten, zeker van buiten de instelling, zij het dat er overleg wenselijk is tussen directie en personeel (omzendbrief BAO/2002/7 van 17 juni 2002). Acties zoals “Kom op Appels”, hoe belangrijk ook, moeten rekening houden met het feit dat onderwijsinstellingen in de eerste plaats bedoeld zijn om eindtermen te bereiken en de ontwikkelingsdoelen na te streven.

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving inzake reclameboodschappen: schoolbesturen zijn verplicht om de leermiddelen vrij te houden van teksten en beelden voor reclame. Elke reclame (tekst, foto) bij leermiddelen in het noodzakelijke onderwijsprogramma die bepaalde bedrijven, producten of merken rechtstreeks of onrechtstreeks onder de aandacht brengt of suggereert is in strijd met het decretaal verbod inzake reclameboodschappen. De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij onderwijsactiviteiten indien de reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet, of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging. Er mag in die zin sponsorvermelding zijn bij facultatieve onderwijsactiviteiten in het basisonderwijs.

Op de zitting verduidelijkt de Vlaamse Liga tegen Kanker het rugzakproject. Scholen worden op vrijwillige basis gevraagd mede te werken aan de verkoop aan ouders van appels in een rugzakje. De financiële ondersteuning zou mede gedragen worden door logo's van commerciële bedrijven te vermelden op sommige draagriemen van de rugzak.

Het uitdelen van rugzakjes buiten de lestijden maakt niet direct deel uit van het opvoedings- en onderwijsproces in strikte zin en kan ondergebracht worden bij de aanvullende facultatieve schoolactiviteiten. Het betreft dus geen reclame of sponsorvermeldingen bij verplichte onderwijsactiviteiten, leermiddelen of didactisch materiaal.

De regelgeving laat wel toe dat buiten de leermiddelen en onderwijsactiviteiten en met respect voor de decretale en wettelijke principes inzake reclame en handelspraktijken, een individuele school personeel, tijd en ruimte beschikbaar maakt voor een campagne voor gezonde voeding met sponsorvermelding door diverse bedrijven.

De decretale principes inzake reclame vereisen een verenigbaarheid met de doelstellingen van de school en het behoud van de objectiviteit, geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van de school. Hierdoor kan een schoolbestuur moeilijk meewerken aan een campagne van de Vlaamse Liga tegen Kanker met logo's van bedrijven of producten die als het om voedingswaren gaat, niet beantwoorden aan de principes van een geregelde en gezonde voeding.

De Commissie stelt vast dat er geen sprake is van het mengen van reclame en informatie en dat de bedrijfslogo's niet manifest aanwezig zijn op de rugzak.

De Commissie vraagt het betrokken schoolbestuur tenslotte, voorafgaand aan campagnes van derden in scholen met eventuele reclame- en sponsorvermeldingen, overleg te plegen met personeel en ouders over het te voeren schoolbeleid ter zake. Het is aan de lokale onderwijsgemeenschap om enerzijds de bijkomende taakbelasting naast onderwijs in te schatten en anderzijds de toegelaten omgang met reclame en sponsoring af te spreken.

De Commissie komt tot het volgend advies:

Een schoolbestuur kan, na het participatieproces, vrijwillig beslissen om buiten de tijd besteed aan eindtermen en ontwikkelingsdoelen, mede te werken aan een actie, die zich situeert in de context van een ruim erkend maatschappelijk doel.

In deze betreft het de traditioneel geworden verkoop van appels, opgezet door de Vlaamse Liga tegen Kanker. Deze zouden worden te koop aangeboden verpakt in een rugzakje waarop het "Kom op Appels" logo centraal en in het groot afgedrukt staat, en waarbij op de draagriemen op discrete en eenmalige wijze bedrijfslogo's zijn aangebracht van bepaalde bedrijven wier producten of diensten geen afbreuk doen aan het doel en de zin van de gevoerde actie waarbij zij als sponsor optreden.

Brussel, 7 juni 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter